

กุศโลบายในการสอนธรรมจากการสักยันต์ในสังคมไทย
The Strategy of Dhamma Teaching Found in Talisman
Tattooing in Thai Society

พระอธิการอาทิตย์ อาทโร, Phra Athikan Athit Ādaro¹

พระมหาวิโรจน์ กุตุตวิโร, PhramahaViroj Guttaviro²

E-mail: artrowatmai๐๑@gmail.com

Re Received: May 12, 2022 Revised: May 27, 2022

Accepted: May 28, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “กุศโลบายในการสอนธรรมจากการสักยันต์ในสังคมไทย” 1) เพื่อศึกษาคติความเชื่อเรื่องการสักยันต์ในสังคมไทย 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อความเชื่อเรื่องการสักยันต์และ 3) เพื่อศึกษากุศโลบายในการสอนธรรมผ่านการสักยันต์ของพระเกจิอาจารย์ในสังคมไทย การวิจัยเป็นเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า 1) คติความเชื่อในเรื่องการสักยันต์ของคนในสังคมอดีต มีความต้องการสักยันต์เพื่อปกป้องภัยอันตรายที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด ความเป็นลูกผู้ชาย และศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาและความคิดทางไสยศาสตร์ ไสยเวทย์ คาถาอาคมของพระเถระ โดยความเชื่อของมนุษย์เกี่ยวข้องกับศาสนา เป็นระบบความคิด ความเชื่อมีพัฒนาการมาตั้งแต่อดีต เป็นนามธรรมเป็นเรื่องที่ผูกพันกับจิตใจของคนทั้งหลายและสังคม ความเชื่อถือในการสักยันต์เป็นรูปแบบที่แฝงด้วยหลักธรรมเพื่อการประพฤติปฏิบัติธรรม ผ่านสัญลักษณ์ของยันต์ที่สื่อถึงพุทธคุณและพระพุทธศาสนา 2) อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อการสักยันต์ คือการใช้เป็นสื่อการเรียนรู้และพัฒนาจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาที่สะท้อนถึงเรื่องราว และคุณธรรมของพระพุทธเจ้า พุทธสาวก และที่สำคัญคือหลักธรรม คือการถือสัจจะในการดำเนินชีวิตตามหลักศีล สมาธิ ปัญญา โดยให้ยึดถือปฏิบัติโดยไม่ฝ่าฝืนข้อห้าม และต้องทำตามข้อปฏิบัติ ซึ่งส่งผลให้การสักยันต์เป็นสื่อการปฏิบัติตนตามหลักธรรม 3) การสักยันต์กับสังคมไทยในสมัยเก่ามีสืบต่อจนถึงปัจจุบันส่วนใหญ่ได้รับความนิยมในหมู่ชายไทยที่มีศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาต่อสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การสักยันต์

¹ สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส

² มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ถือเป็นเครื่องรางของขลังอย่างหนึ่งในด้านของไสยศาสตร์ ด้านความศักดิ์สิทธิ์ ที่เกิดขึ้นและมีคุณค่าทางด้านการสร้างสัญลักษณ์และอัตลักษณ์ในรูปแบบของการนำหลักธรรมมาเขียนลงบนผิวหนังของคนเพื่อเป็นกุศโลบายสร้างพุทธานุสสติและธัมมานุสสติเพื่อการประพฤติธรรม มีโดยการรักษากายวาจา และจิตให้เป็นปกติโดยการทำความดี ละเว้นความชั่ว การถือศีล 5

คำสำคัญ: (กุศโลบาย), (การสอนธรรม), (การสักยันต์, (สังคมไทย)

Abstract

The article was a part of thesis ‘The Strategy of Dhamma Teaching Found in Talisman Tattooing in Thai Society’ focusing on the study of custom and belief regarding to talisman tattooing, its influences of Buddhism toward the belief on talisman tattooing and the strategy of Dhamma teaching found in talisman tattooing of Buddhist masters in Thai society. it was qualitative research. The findings revealed that 1) belief on talisman tattooing in ancient time of Thai people was credited for protecting from various unexpected dangers, showing the leading masculine. By nature, belief involves with religion which plays big role of thinking system inherent, abstract, but linked people and society. The talisman tattoo embedded the Buddhist teachings, disciplinary and practical codes through tattoo symbols indicating to the roles and virtue accumulation. 2) The influence of Buddhism regarding to talisman tattooing was that it was used as the medium tool for learning and moral development based on Buddhism reflecting on the story, virtue of the Buddha and his disciples. The essence of the teachings was honesty or truthfulness of living following the practical code; morality, concentration and wisdom laid down by the Buddha for his Buddhist commune in order to lead the living. Those who had talisman tattooing must strictly follow virtues, not breaking down the disciplines and exercise the practice through talisman tattoo as the symbols representing the teachings of the Buddha. 3) Thais appreciate the talisman tattooing from ancient time, especially the men who believe in invisible agent of power beyond nature, its analysis indicates that talisman is a sacred involving magic, the sacred containing the value of symbols and identity in the form of the teaching writing on skin as the tactic for keeping Buddha’s and Dhamma’s reflection virtue following and verbal control and being thoughtful, having wholesome deeds, avoiding unwholesome acts and observing five Buddhist precepts.

Keywords: (The Strategy), (Dhamma Teaching), (Talisman Tattooing), (Thai Society)

1. บทนำ

การลัก จัดว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์ ได้ยึดถือปฏิบัติและกระทำสืบต่อกันมาเป็นเวลามาช้านาน โดยการมีกรรมวิธีและมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันออกไปในของแต่ละสังคม ภูมิภาค หรือประเทศ หรือบางแห่งจัดเพื่อเป็นพิธีกรรมทางศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี บ้างก็เพื่อความหลัง ความศักดิ์สิทธิ์ บ้างก็เพื่อความนิยมชมชอบของทางท้องถิ่น บ้างก็เพื่อความสวยงาม เชิงสุนทรียภาพ หรือการลักเพื่อการสร้างอำนาจและขวัญกำลังใจแห่งความเชื่อมั่นในตนเอง และเพื่อสร้างความยำเกรงและความเกรงกลัวของผู้อื่นให้เกิดขึ้นแก่ตนเอง และไม่ว่าจะเป็นด้วยกรณี หรือเหตุผลประการใด ๆ ก็ตาม หรือจะกระทำด้วยการมีจุดมุ่งหมายใด ๆ ก็ตาม แต่ว่ารูปรอยแห่งรอยลักนั้นย่อมต้องแฝง ไว้ซึ่งความหมาย สัญลักษณ์ รวมทั้งความงามในแง่ของทัศนศิลป์ เพื่อให้เป็นที่ต้องตาต้องใจแก่ผู้ที่พบเห็นและตัวของเจ้าของรอยลัก³

“การลักยันต์” มีความหมายแยกออกเป็นสองส่วนคือ คำว่า “ลัก” หมายถึง การนำเหล็กแหลมจุ่มหมึกหรือน้ำมันมาทิ่มแทงลงไปทีผิวหนังเพื่อให้เกิดอักขระ ลวดลาย หากใช้หมึกจะเรียกว่าลักหมึก หากใช้น้ำมัน จะเรียกว่า ลักน้ำมัน ส่วนคำว่า “ยันต์” หมายถึง รูปอักขระ อักษรขอมเขียนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและแบบลวดลายตามความเชื่อ “การลงยันต์” หรือการเขียนยันต์นั้นจะใช้อักขระขอม เขียนตัวย่อของพระคาถาแต่ละบท เพราะหากเขียนพระคาถาลงไปในยันต์ทั้งหมดเนื้อที่คงไม่พอ จึงใช้อักขระย่อ ส่วนตัวเลขที่อยู่ภายในยันต์ก็ย่อมาจากอักขระของพระคาถา ข้อควรระวังของการลากเส้นยันต์นั้น ควรลากทีเดียวให้ตลอดไม่ใช้ลากแล้วหยุด หากลากแล้วหยุดถือว่ายันต์นั้นใช้ไม่ได้ ต้องใช้คาถา หรือสูตรในการต่อเส้นยันต์นั้นใหม่ ยันต์นั้นจึงจะใช้ได้ และการลงอักขระให้ระวางอย่าลงอักขระทับเส้นยันต์ เพราะจะทำให้ยันต์นั้นใช้ไม่ได้ เรียกว่า เป็นยันต์ตาบอด การลงยันต์หรือการเขียนยันต์ หากยันต์นั้นมีคาถา หรือมีสูตรกำกับไว้จะต้องภาวนาคาถานั้นไปด้วยพร้อมกันกับการลงยันต์ ฉะนั้นจึงต้องใช้สมาธิขั้นสูง ส่วนขั้นตอน และวิธีการลงยันต์พร้อมทั้งสูตรต่าง ๆ นั้นโดยในแต่ละสำนักจะปฏิบัติตามที่ได้เล่าเรียนมาจากครูบาอาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทสั่งสอนไว้

ฉะนั้น เรื่องการลักหรือการลักยันต์นั้น ได้มีเรื่องราวที่ถูกบันทึกไว้ และได้สืบสานสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่ยุคสมัยโบราณ ซึ่งพบเห็นอยู่ทั่วโลก แต่จะแตกต่างกันไปตามความเชื่อ และวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ และแต่ละภูมิภาค ซึ่งในสมัยโบราณนั้น มีเหตุมาจากความเชื่อ

³ ประเทิน มหาจันทร์, ศิลปะการลักลาย, (กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรินติ้ง เฮ้าส์, 2534), บทนำ.

และความศรัทธา ความเลื่อมใส เพื่อเป็นขวัญกำลังใจ เป็นสัญลักษณ์ของเผ่าต่าง ๆ ในสมัยโบราณมักจะทำการสักยันต์เพื่อ สร้างขวัญกำลังใจ มีความเชื่อมั่นศรัทธาเพื่อให้เข้มแข็งมีปาวหาริย์ โดยการใช้ไสยเวทย์เพื่อความสัมฤทธิ์ผลคือยันต์ที่สักไว้บนส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย โดยมีการเสกเป่าอัญเชิญครูบาอาจารย์มาคุ้มครองปกป้องรักษา ปกป้องกำกับไว้ทุกครั้งที่มีสักยันต์ ซึ่งการสักยันต์ผู้มาสักจะต้องมีความเคารพ ศรัทธา ความเลื่อมใส และเชื่อฟังปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอนของครูบาอาจารย์และต้องมีคุณธรรมประจำใจ ในการประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสม⁴ ซึ่งปาวหาริย์อันเกิดจากความศรัทธา ความเลื่อมใส และความเจริญก้าวหน้าย่อมเกิดขึ้นจากหลักคุณธรรม และการสักยันต์นั้นจัดว่าเพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้เพิ่มขึ้น และเป็นการระลึกถึงครูบาอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาท วิชายันต์นั้นให้แก่คนที่เคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนและหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา⁵

พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี ในสังคมไทย เพราะหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต การดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกยุคทุกสมัย⁶ อีกทั้งยังเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของกลุ่มคนในสังคมอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากการสวดมนต์ของพุทธศาสนิกชน ที่มีการอธิษฐานขอพรภายหลังจากการไหว้พระสวดมนต์⁷ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อการสร้างขวัญกำลังใจ และยังเป็นการเตือนสติของชาวพุทธ⁸ โดยโบราณจารย์ทั้งหลายได้นำเอาพระพุทธรูปของพระพุทธเจ้า 9 ประการมาแจกแจง เป็นบทที่เรียกว่า หัวใจอิติปิโส ซึ่งมีที่มาจากบทสวดสรรเสริญ

⁴ พระสมชาย บัวแก้ว, พระมหาบุญศรี วงศ์แก้ว และ สุเชาว์ พลอยชุม. “อภิธานจารย์กระบวนการพัฒนาบุคลิกภาพตามแนวพระพุทธศาสนา”, วารสารศิลปการะจัดการ. ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2564): 903.

⁵ สุทธิพงศ์ วงศ์พิศาล, ตำนานแห่งรอยสักศิลปะบนเรือนร่างของมนุษย์, **วารสารศิลปวัฒนธรรม**, (2539) ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 หน้า 168-170

⁶ Tan, Chai Ching & Damnoen, Phrapalad Somchai, “Buddhist Noble Eightfold Path Approach in the Study of Consumer and Organizational Behaviors”, **Journal of MCU Peace Studies**, Vol. 8 No. 1 (2020): 8.

⁷ พระพงศ์ธนา ธีราช และ พระมหาชิต ติ่งกระโทก, “วิปัสสนาภาวนาตามหลักอริยมรรคมีองค์ 8 ในอาสิวิโสภณสูตร, **วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มีนาคม 2565): 178.

⁸ แปลก พรานนก, **ยันต์ศาสตร์จริงกับความเชื่อ**, (กรุงเทพมหานคร: โพลีนุกเนต, 2552), หน้า 53.

พุทธคุณ 9 ประการนี้ ปรากฏในพระไตรปิฎกอยู่หลายแห่ง เช่น มัชฌิมนิกาย มูลปัณณาสก์ โดยทางโบราณจารย์ได้นำเอาอักขระหรืออักษรย่อของพระพุทธรูปแต่ละแบบมาใช้ว่าที่เรียกว่า อะ สัง วิ สุ โล ปุ สะ พุ ภา⁹ หรือเป็นอุบายที่ใช้จัดความกลัวที่มองไม่เห็นตัวตน และได้นำเอาบทสวดนี้มาใช้ในพิธีสวดภาณยักษ์ เพื่อขับไล่ ภูต ผี ปีศาจ เสนียดจัญไร บัดเป่า ความไม่ดี ไม่งามทั้งหลายให้แก่มนุษย์ พระปริตรบทนี้เชื่อกันว่า สามารถป้องกันภูต ผี ปีศาจ ตลอดจนคุณไสย ทั้งปวงได้¹⁰ และเพื่อเป็นการแสดงเครื่องระลึกนึกถึงคุณความดีของพระพุทธรูป โดยเชื่อว่าย่อมมีอานุภาพในด้านคงกระพันชาตรี และป้องกันภัยอันตราย แคล้วคลาด เมตตามหานิยม เป็นอย่างมาก¹¹

การมีรอยสักนั้นมักถูกมองว่าเป็นเรื่องของนักเลง และมักถูกมองไปในทางลบทำให้ศิลปะบนผิวหนังประเภทนี้เกือบจะสูญหายไปจากสังคมไทย ด้วยเหตุผลดังกล่าว แต่ว่าการสักยันต์นั้นยังคงมีอยู่ คือหลาย ๆ คนยังเชื่อว่าการสักยันต์บางชนิดจะทำให้มีโชคลาภ เมตตามหานิยม แคล้วคลาดและอยู่ยงคงกระพันพ้นจากภัยอันตรายต่าง ๆ ตามรูปแบบของการสักยันต์แต่ละชนิดจะมีความขลังที่แตกต่างกัน ลายสักหรือยันต์บางชนิดสามารถช่วยผู้ที่สักให้รอดพ้นจากสถานการณ์ที่ยุงยากได้ สัญลักษณ์บางอย่างของลายสักสามารถทำให้ผิวหนังเหนียวได้ คัดรูยังไม่ออก ฟันไม่เข้า เชื่อว่าการสักจะช่วยให้รอดพ้นจากสถานการณ์อันเลวร้ายได้นอกจากนี้ การสักทางไสยศาสตร์ยังเชื่อมโยงกับการระวังภัยอันตรายและความปลอดภัย ทำให้แคล้วคลาดต่ออันตรายต่าง ๆ ศิลปะชาวบ้านประเภทนี้ อาจจะกระตุ้นความรู้สึกให้เกิดความเชื่อมั่น เกิดความมั่นใจ และยังเป็นเครื่องแสดงความจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นซึ่งวัฒนธรรมสมัยใหม่นั้นเมื่อมองแล้วอาจจะทำให้ไม่ปลอดภัย¹²

จากที่กล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจใคร่ศึกษา ความเชื่อของบุคคลผู้มีรอยสักยันต์หรือการสักลวดลาย และเพื่อต้องการทราบรายละเอียด ที่เกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องของการสักยันต์ และของผู้ที่มีรอยสักยันต์หรือผู้ที่มาขอสักยันต์ตามสำนักสักยันต์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็น

⁹ คู่มือรายละเอียดในอง.ม.ม. (ไทย) 12/74/65-66.

¹⁰ คู่มือรายละเอียดในอง.ช.อ. (ไทย) 25/261-272/561-563.

¹¹ อรุณดิษฐ์ วิริยะบุรณะ, 108 ยันต์ ฉบับพิสดาร, (กรุงเทพมหานคร: ส.ธรรมภักดี, 2521), หน้า 11.

¹² Yusamran, Phrapalad Prapoj, Thitipassitthikorn, Pramaha Prakasit, Damnoen, Phrapalad Somchai, Thienthong, Phrakhu Pathomthirawat, Rattana-ngam, Sainamphueng, & Homchan, Piyawan, Conservative and Inheritance of Atthami Bucha Day for Sustainable Promotion Tourism, Journal of Positive Psychology and Wellbeing, Vol. 5 No. 3 (2021): 1408.

สำนักสังฆนัตหรือการสังฆนัตที่ทำการสังฆนัตแก่ผู้ที่ต้องการการสังฆนัตเป็นประจำ อย่างเช่น หลวงปู่ทอง วัดลาดบัวขาวและของวัดบางพระ ซึ่งเป็นวัดที่มีชื่อเสียงเป็นเวลายาวนานในด้าน เรื่องของการสังฆนัตจนถึงยุคปัจจุบันโดยมีหลวงปู่เป็นพระบรมครู ในด้านการสังฆนัตที่ วัดบางพระ จังหวัด นครปฐม ทั้งนี้เพื่อจะได้วิเคราะห์ความเชื่อต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการ เผยแผ่ และเพื่อเป็นประโยชน์เฉพาะของปัจเจกบุคคลและสังคมโดยรวมต่อไป

2. วัตถุประสงค์

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “กุศโลบายในการสอนธรรมจากการสังฆนัตในสังคมไทย” สำหรับวัตถุประสงค์ที่ต้องการนำเสนอในบทความนี้มี 3 ข้อ คือ

2.1 เพื่อศึกษาคติความเชื่อเรื่องการสังฆนัตในสังคมไทย

2.2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อความเชื่อ ความเลื่อมใส ในเรื่องของการสังฆนัตในสังคมไทย

2.3 เพื่อศึกษากุศโลบายในการสอนธรรมผ่านการสังฆนัตของพระเกจิอาจารย์ในสังคมไทย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีลำดับขั้นตอนดังนี้

3. 1 ศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากเอกสารปฐมภูมิ (Primary Source) ข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถา แปล ชุด 91 เล่ม มหาภูมิบาลราชวิทยาลัย และอรรถกถาภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประชุมมหายันต์ 108, 108 ยันต์ ฉบับพิสดาร

3. 2. ศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) จากหนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ งานวิจัย บทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง งานเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อันเป็นผลงานของนักวิชาการ หรือนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา

3. 3. นำข้อมูลทั้งหมดมาศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเขียนงานวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วปรับปรุงแก้ไขเพื่อความถูกต้อง

4. สรุปผลการวิจัย

4.1. คติความเชื่อเรื่องการสังฆนัตในทางพระพุทธศาสนาและสังคมไทย

ความเชื่อ กับพระพุทธศาสนานั้น มีความสัมพันธ์กันและเกี่ยวเนื่องกันเป็นอย่างมาก ฉะนั้น ผู้คนในสังคมจึงมีความเชื่อในเรื่องต่าง ๆ กันอย่างหลากหลาย แม้ว่าความเชื่อทั้งหลายเหล่านั้นจะ

เป็นความเชื่อที่ได้สืบทอดต่อ ๆ กันมาอย่างยาวนาน ดังในพระไตรปิฎกในกาลามสูตรที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนชนชาวกาลามะในแคว้นโกศลไม่ให้เชื่อมหายตามหลัก 10 ข้อ¹³ คือ 1) อย่าปลงใจเชื่อด้วยการฟังตามกันมา 2) อย่าปลงใจเชื่อด้วยการถือสืบ ๆ กันมา 3) อย่าปลงใจเชื่อด้วยการเล่าลือ 4) อย่าปลงใจเชื่อด้วยการอ้างตำรา หรือคัมภีร์ 5) อย่าปลงใจเชื่อด้วยตรรก 6) อย่าปลงใจเชื่อด้วยการอนุมาน 7) อย่าปลงใจเชื่อด้วยการคิดตรองตามแนวเหตุผล 8) อย่าปลงใจเชื่อเพราะเข้ากับทฤษฎีของตน 9) อย่าปลงใจเชื่อเพราะมองเห็นรูปลักษณะน่าเชื่อ อย่าปลงใจเชื่อเพราะนับถือว่า สมณะนี้เป็นครูของเรา

ดังนั้น ความเชื่อของมนุษย์ล้วนมีความเกี่ยวข้องกับศาสนา เพราะว่าศาสนาเป็นระบบของความคิด ความเชื่อของผู้คน ที่มีพัฒนาการมาพร้อมกับการเจริญเติบโตของผู้คนทั้งหลายทั้งปวงมาเป็นเวลาช้านานและ ศาสนาเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนมาก เป็นเรื่องของนามธรรม ไม่มีตัวตนปรากฏเด่นชัด แต่เป็นเรื่องที่ผูกพันกับจิตใจของผู้คนทั้งหลายและสังคม มาหลายยุคหลายสมัย และเป็นสิ่งที่ผู้คนทั้งหลายในสังคมมีความเชื่อถือ และยึดมั่นไว้เป็นหลักแห่งการประพฤติปฏิบัติ ซึ่งในแต่ละยุคแต่ละสังคมนั้น มีแนวประพฤติปฏิบัติในรูปแบบเดียวกัน โดยถือเป็นสัญลักษณ์ของสังคม ซึ่งแต่ละสังคมนั้นแสดงออกไม่เหมือนกัน เพราะว่าความเชื่อในศาสนาซึ่งเป็นแรงผลักดันภายในจิตใจของผู้คนทั้งหลายในแต่ละสังคมนั้นมีความแตกต่างกัน

4.2 อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อความเชื่อเรื่องการสัณยัต

สัญลักษณ์ที่ปรากฏในยันต์นั้นมีใช้เป็นสัญลักษณ์สื่อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ทั้งหมด เพราะมีลักษณะบางอย่างที่สื่อถึงเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวกับพุทธศาสนา แต่ไม่ว่าจะเป็นสัญลักษณ์ที่ สื่อเรื่องใดก็ตามย่อมมีคุณค่าอยู่ในตัว สัญลักษณ์ที่ใช้ในการสัณยัตเป็นสัญลักษณ์ที่มีสุนทรียภาพ และความหมายที่ลึกซึ้ง จัดเป็นสัญลักษณ์ที่ทรงคุณค่ายิ่ง โดยเฉพาะสัญลักษณ์ของยันต์ที่สื่อถึง เรื่องราวในพุทธศาสนา ดังนั้น สัญลักษณ์ในยันต์ไทยที่สื่อถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาที่กล่าวมา ทั้งหมดย่อมยืนยันได้ว่า ยันต์ไทยจัดเป็นสื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนาทั้งในแง่ของประวัติศาสตร์ ที่สะท้อนให้ปรากฏจากเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้า พุทธสาวก และที่สำคัญคือหลักธรรม ที่พระพุทธเจ้าทรงประทานให้แก่พุทธบริษัท เพื่อใช้เป็นหลักพัฒนาชีวิตเพื่อสู่เป้าหมาย ทั้งระดับโลกียะ และโลกุตระที่มีพระนิพพาน คือความดับทุกข์เป็นเป้าหมายสูงสุด และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ พุทธศาสนา เช่น อักษรในหลักภาษาบาลีที่พระพุทธเจ้า และเหล่าสาวกได้ใช้ประกาศพุทธศาสนาใน สมัยพุทธกาลด้วยสัญลักษณ์ทางพุทธศาสนาที่ปรากฏในรูปแบบยันต์ไทยทั้งหมดที่กล่าวมา ย่อมสามารถกล่าว สรุปเป็นภาพรวมได้ว่าคณาจารย์โบราณจารย์ทั้งหลายได้ยอเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธศาสนาให้สั้นลงด้วยการย่อเป็นสัญลักษณ์แห่งอักษร และย่ออักษรที่เป็นสัญลักษณ์เรื่องราวในพุทธศาสนาด้วยตัวเลข โดยการใช้ศิลปะเป็นสื่อความหมายของเรื่องราว ต่าง ๆ ในพุทธศาสนาและใช้ชื่อยันต์บอกถึง

¹³ ดูรายละเอียดในอง.ติก. (ไทย) 20/66/256-257.

เนื้อหาที่ต้องการจะสื่อเพื่อให้ผู้คนเข้าใจในพุทธศาสนาโดยรวม และใช้ เวทมนต์คาถา เพื่อให้ผู้ที่ถ่ายทอดและเล่าเรียนได้เรียนรู้เรื่องพุทธศาสนา นับว่าเป็นภูมิปัญญาของ คณาจารย์โบราณจารย์ทั้งหลายที่ได้นำมาใช้เพื่อเผยแผ่พุทธศาสนารูปแบบหนึ่ง ตลอดจนเป็นการรักษาประเพณี วัฒนธรรม ศิลปะของชาติไทยให้คงสืบมาจนถึงทุกวันนี้ โดยใช้ความเชื่อ ความศรัทธา แบบผสมผสานทั้ง พราหมณ์ พุทธ และ ไสยศาสตร์มาเป็นสื่อประสานให้คนได้ศึกษาตราบจนถึงทุกวันนี้

4. 3 วิเคราะห์ข้อปฏิบัติในการสักยันต์ตามคติพระพุทธรูปและศาสนาและความเชื่อในสังคมไทย

ความเชื่อและพิธีกรรมทางศาสนา เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกัน ในขั้นแรกมนุษย์นั้นมีความต้องการเรื่องของการปลอดภัยแก่ตนเอง จึงพยายามหาสิ่งของบางอย่างมายึดเหนี่ยวจิตใจไว้สำหรับปฏิบัติ และดำเนินชีวิตและการกระทำอย่างนั้น ได้เป็นสิ่งที่สืบทอดต่อกันมา จนกลายเป็นประเพณี และในแต่ละประเพณีนั้นก็ต้องมีพิธีกรรมอย่างอื่นแฝงอยู่ด้วย และกาลเวลาล่วงผ่านไป ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไป และการสักก็มิหนำซ้ำในการสื่อสารถึงสิ่งที่แตกต่างกันออกไป ตั้งแต่การสักเพื่อการแสดงถึงการเริ่มต้น จนถึง การสักเพื่อการแสดงเพื่อเตือนความทรงจำ ฉะนั้นรอยสักจึงเป็นทั้งศิลปะบนเรือนร่างและการสื่อถึงความเชื่อของมนุษย์ด้วย

ในสังคมไทยปัจจุบัน รอยสักนับว่าเป็นที่นิยมของกลุ่มวัยรุ่นหรือผู้คนบางกลุ่มเป็นจำนวนมากที่มีความเชื่อในเรื่องของการสักยันต์ว่าสามารถทำให้การดำเนินชีวิตและการทำงานดีขึ้นและประสบผลความสำเร็จ ดังเช่น การสักที่เป็นรูปรอยลายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามยุคตามสมัย จนกระทั่งการสักอักขระรูปยันต์ต่าง ๆ ตามความเชื่อ และความเลื่อมใสที่เกี่ยวเนื่องกับพระพุทธรูปศาสนาโดยให้มีความสัมพันธ์กัน

๕. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การสักหรือการสักยันต์ถือว่าเป็นอัตลักษณ์สัญลักษณ์ของความเชื่อและความศรัทธาประเภทหนึ่งในลายสัก โดยมีความมั่นใจว่าลายสักนั้น ย่อมจะสามารถป้องกันและคุ้มครองภัยอันตรายต่าง ๆ ที่จะเข้ามาในชีวิตของตนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเชื่อในด้านของความศักดิ์สิทธิ์ ปาฏิหาริย์แห่งพุทธคุณที่เกิดขึ้น ในหลักธรรมพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าทรงตรัสสอนเรื่องของความเชื่อ ที่มีมาในกาลามสูตรซึ่งเป็นพระสูตรที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนชนชาวกาลามะในแคว้นโกศลไม่ให้เชื่อมลายตามหลัก 10 ประการ คือ 1) อย่าปลงใจเชื่อด้วยการฟังตามกันมา 2) อย่าปลงใจเชื่อด้วยการถือสืบ ๆ กันมา 3) อย่าปลงใจเชื่อด้วยการเล่าลือ 4) อย่าปลงใจเชื่อด้วยการอ้างตำรา หรือคัมภีร์ 5) อย่าปลงใจเชื่อด้วยตรรก 6) อย่าปลงใจเชื่อด้วยการอนุมาน 7) อย่าปลงใจเชื่อด้วยการคิดตรองตามแนวเหตุผล 8) อย่าปลงใจเชื่อเพราะเข้ากับทฤษฎีของตน 9) อย่าปลงใจเชื่อเพราะมองเห็นรูปลักษณะน่าเชื่อ อย่าปลงใจเชื่อเพราะนับถือว่า สมณะนี้ เป็นครูของเรา ต่อเมื่อใดพิจารณาเห็นด้วยปัญญาว่า ธรรมเหล่านั้น เป็นอกุศล เป็นกุศล มีโทษ ไม่มีโทษ เป็นต้นแล้ว จึงควรละหรือถือปฏิบัติ

ในสังคมไทยปัจจุบัน รอยสักจัดว่าเป็นที่นิยมของกลุ่มวัยรุ่นหรือของคนบางกลุ่มเป็นจำนวนมากที่มีความเชื่อในเรื่องการสักยันต์ว่าสามารถทำให้การดำเนินชีวิตดีขึ้นหรือการทำงานประสบความสำเร็จ โดยรูปแบบของการสักยันต์นั้น ดังเช่น การสักที่เป็นรูปลายต่าง ๆ ตามยุคตามสมัย จนกระทั่งถึงการสักอักขระรูปยันต์ต่าง ๆ ตามความเชื่อ และความศรัทธาเลื่อมใสในความศักดิ์สิทธิ์อิทธิปาฏิหาริย์ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับพระพุทธศาสนาโดยให้ความสัมพันธ์กัน

เอกสารอ้างอิง

- ญาณ ทศนา. **ตำนานจอมขมังเวทย์ ไสยศาสตร์ อิทธิฤทธิ์แห่งความขลัง**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พีอาร์ พับลิชชิง จำกัด, 2555.
- พระพงศ์ธนา ธีรราช และ พระมหาชิต โด่งกระโทก. “วิปัสสนากาวนาตามหลักอริยมรรคมีองค์ 8 ใน อาสิวิโสปมสูตร. **วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มีนาคม 2565): 178-184.
- พระสมชาย บัวแก้ว, พระมหาบุญศรี วงศ์แก้ว และ สุเชาว์ พลอยชุม. “อภิสมาจาร กระบวนการพัฒนาบุคลิกภาพตามแนวพระพุทธศาสนา”, **วารสารศิลปะการจัดการ**. ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2564): 895-907.
- ประเทิน มหาจันทร์. **ศิลปะการสักลาย**. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์, 2534.
- ภัทรพล ภูริดำรงกุล. ผู้หญิงกับการสักยันต์: กระแสแฟชั่นหรือการพยายามสร้างอัตลักษณ์. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.
- เมฆา วิรุฬหก. **ตำนานความเชื่อเรื่อง “รอยสัก” มาจากอิทธิฤทธิ์ของพระพุทธเจ้า**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.silpa-mag.com/culture/article_2456 [23 มีนาคม 2565].
- สมศักดิ์ ตันรัตนกร. “การสักที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ” RamaLaser.mahidol.ac.th คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.med.mahidol.ac.th/ramalaser/th/knowledge/tattoo4>. [20 มีนาคม 2565].
- สุทธิพงศ์ วงศ์พิศาล. “ตำนานแห่งรอยสักศิลปะบนเรือนร่างของมนุษย์”. **วารสารศิลปะวัฒนธรรม**. ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 (2539): 168-170.
- อุระคินทร์ วิริยะบูรณะ. **108 ยันต์ ฉบับพิสดาร**. กรุงเทพมหานคร: ส.ธรรมศักดิ์, 2521.

Tan, Chai Ching & Damnoen, Phrapalad Somchai. “Buddhist Noble Eightfold Path Approach in the Study of Consumer and Organizational Behaviors”. **Journal of MCU Peace Studies**. Vol. 8 No. 1 (2020): 1–20.

Yusamran, Phrapalad Prapoj, Thitipatthikorn, Pramaha Prakasit, Damnoen, Phrapalad Somchai, Thienthong, Phrakhr Pathomthirawat, Rattana-ngam, Sainamphueng, & Homchan, Piyawan. Conservative and Inheritance of Atthami Bucha Day for Sustainable Promotion Tourism. **Journal of Positive Psychology and Wellbeing**. Vol. 5 No. 3 (2021): 1400–1410.

